

Prof. dr hab. Marian Gorynia
Katedra Konkurencyjności Międzynarodowej
Wydział Gospodarki Międzynarodowej
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

**Recenzja dorobku Profesora Willema Molle w związku z procedurą
nadania Mu tytułu doktora honoris causa przez
Uniwersytet Gdański**

Uniwersytet Gdański należy do elity polskich uczelni prowadzących badania w zakresie szeroko rozumianych międzynarodowych stosunków gospodarczych. Czołowe miejsce Uniwersytetu związane jest przede wszystkim z działalnością badawczą, dydaktyczną i ekspercką wykonywaną przez liczną grupę pracowników Wydziału Ekonomicznego. Szczególną rolę w tym obszarze odgrywa Ośrodek Badań Integracji Europejskiej Uniwersytetu Gdańskiego. Mocna pozycja Uniwersytetu Gdańskiego w omawianej dziedzinie znalazła także swe odbicie w szeroko rozbudowanej sieci kontaktów międzynarodowych, w której Uczelnia pełni ważną rolę oraz jest cenionym i poważanym partnerem. W sposób pośredni o randze tej pozycji zaświadczać mogą ludzie i instytucje, z którymi Uniwersytet współpracuje.

Należy podkreślić, że Uniwersytet Gdański z dużą konsekwencją realizuje godny podziwu cel wyróżniania godnością doktora honoris causa tych uczonych, którzy wnieśli największy wkład do nauki, a jednocześnie wyróżnili się zakresem i intensywnością współpracy z tą Uczelnią. Dopiero bowiem skrzyżowanie tych dwóch kryteriów doboru doktorów honoris causa daje wiarygodny merytorycznie i wizerunkowo obraz Uniwersytetu. Z tego punktu widzenia wybór osoby Profesora Willema Molle jako kandydata do godności doktora honoris causa jest wyborem optymalnym. Z jednej bowiem strony Profesor jest wybitnym, renomowanym, cenionym i powszechnie szanowanym autorytetem w zakresie problematyki teoretycznych, praktycznych i politycznych aspektów integracji gospodarczej na świecie i w Europie, a w szczególności ekspertem zajmującym się spójnością regionalną w Unii Europejskiej. Z drugiej natomiast strony należy podkreślić, że Profesor prowadzi współpracę z Uniwersytetem Gdańskim od ponad 30 lat.

Profesor Willem Molle będzie piątym ekonomistą wśród grona przyjętych w poczet doktorów honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego w XXI wieku. Przed Nim godności te otrzymali ekonomiści polscy, profesorowie: Stanisław Ładyka, Jan Winięcki, Artur Czermiński i Leszek Balcerowicz. Jednocześnie należy odnotować, że Profesor Willem Molle będzie drugim ekonomistą holenderskim wyróżnionym przez Uniwersytet Gdański godnością doktora honoris causa. W 1986 roku ten zaszczytny tytuł otrzymał bowiem Profesor Leonard Hendrik Klassen z Niderlandzkiego Instytutu Ekonomicznego (Netherlands Economic Institute – NEI) i Uniwersytetu Erazma w Rotterdamie. W tym miejscu należy zauważyć, że Profesor Leonard Klassen był dyrektorem NEI, a po przejściu na emeryturę zastąpił Go na tym stanowisku właśnie Profesor Willem Molle.

Wydanie opinii na temat propozycji nadania Profesorowi Willemowi Molle tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Gdańskiego powinno być poprzedzone krótką refleksją na temat powrotu Polski do grona krajów z gospodarką rynkową, czego konsekwencją stało się przystąpienie Polski do Unii Europejskiej. Niebawem upłynie 25 lat od zapoczątkowania w Polsce procesu transformacji na przełomie lat 1989/1990 oraz 10 lat członkostwa Polski w

Unii Europejskiej. Wydaje się, że były to najważniejsze z punktu widzenia konsekwencji gospodarczych wydarzenia w powojennej historii Polski. Bez transformacji nie byłoby integracji z Unią Europejską – w tym sensie transformację należy traktować jako podłoże i fundament członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Oba wspomniane wydarzenia spowodowały lawinę konsekwencji, których najlepszym podsumowaniem jest stwierdzenie, że Polska dokonała olbrzymiego, bezprecedensowego w jej historii skoku cywilizacyjnego. Jego efekty nie są w pełni satysfakcjonujące dla wszystkich, ale ich gigantycznym pozytywnym rozmiarem nie da się zaprzeczyć. Ważną i trudną do przecenienia rolę w budowaniu idei zmian, rolę zaplecza intelektualnego dla podejmowanych wysiłków integracyjnych, wreszcie wizji ekonomicznych konsekwencji budowania wspólnej Europy odgrywali wielcy politycy, intelektualiści, naukowcy i eksperci. Całokształt dokonań Profesora Willema Molle z pewnością wpisuje się bardzo pozytywnie w tę perspektywę. Bez takich ludzi jak Pan Profesor procesy integracji w Europie przebiegałyby z pewnością inaczej.

Zwyczaj przy pisaniu opinii odnośnie do tytułu doktora honoris causa nakazuje podanie najważniejszych momentów życiorysu Kandydata. Willem Molle urodził się w 1942 roku. W 1966 roku ukończył studia w Tilburg School of Economics. W 1982 roku obronił pracę doktorską z ekonomii na Uniwersytecie Erazma w Rotterdamie. Obecnie jest profesorem w zakresie ekonomii integracji europejskiej i międzynarodowej (Professor in 'Economics of European and International Integration') na Uniwersytecie Erazma w Rotterdamie. Jego działalność dydaktyczna na tym uniwersytecie została zapoczątkowana w 1991 roku. W latach 1982-1991 był profesorem na Limbourg University Maastricht we współpracy w latach 1982-1992 z Rheinisch Westfälische Technische Hochschule Aachen w Niemczech oraz Economische Hogeschool Diepenbeek w Belgii. Działalność badawcza Profesora była głównie prowadzona w Niderlandzkim Instytucie Ekonomicznym, gdzie rozpoczął pracę w 1969 roku. Zajmował w nim różne stanowiska badawcze oraz kierownicze, a w latach 1984-1987 był dyrektorem NEI. W latach 1987-1999 był przewodniczącym Rady Dyrektorów w NEI B.V. w Rotterdamie (Chairman of the Board of Directors), a w latach 1999-2004 był Przewodniczącym Rady Zarządzającej (Chairman of the Board of Management) ECORYS Group B.V. w Rotterdamie oraz członkiem Rady Dyrektorów (Member of the Board of Directors) ECORYS Nederland (której NEI jest częścią).

Jak wynika z powyższego działalność badawcza, ekspercka oraz dydaktyczna przenikały się wzajemnie w całej karierze Pana Profesora. Wydaje się, że doceniając efekty synergii płynące z takiego przeplatania się aktywności, pierwszeństwo należy jednak przyznać badaniom naukowym prowadzonym przez Willema Molle. W Jego dorobku można wyróżnić kilka nurtów:

- Na wysokim poziomie ogólności można stwierdzić, że interesuje się On procesami z zakresu gospodarki i polityki społecznej w wymiarze europejskim oraz światowym.
- Szczególny przedmiot Jego zainteresowań stanowią zagadnienia związane z polityką spójności.
- Specjalizuje się On w takich zagadnieniach realnego sektora gospodarki, jak rozwój regionalny, specjalizacja branżowa, innowacje, konkurencyjność.
- Drugi przedmiot specjalizacji stanowi ekonomia społeczna, a w szczególności zatrudnienie i migracje.

Willem Molle opublikował wiele artykułów w renomowanych czasopismach europejskich i światowych. Jest także autorem licznych książek. Ograniczymy się do podania wyboru tytułów, jakie ukazały się w renomowanych wydawnictwach:

- *European Economic Governance; the Quest for consistency and effectiveness*, Routledge, London, 2011.
- *Enhancing effectiveness of innovation in Europe; new roles for key players* (edited together with J. Djarova), Edgar Elgar, Cheltenham, 2009.
- *Global Economic Institutions; Series Critical Writings on Global Institutions*, Routledge, (ed) London, 2008.
- *European Cohesion Policy*, Routledge, London, 2007.
- *The Economics of European Integration: Theory, Practice, Policy*, Dartmouth/Ashgate, Aldershot, 1990 i następne.
- *Global Economic Institutions*, London, 2003.
- *Multilateralism and regionalism in the post Uruguay round era* (edited with A. Kuyvenhoven and O. Memedovic), Kluwer, Dordrecht, 1999.
- *Globalization of Labour Markets – Challenges, Adjustment and Policy Response in the EU and LDC*, (edited together with O. Memedovic and A. Kuyvenhoven), Kluwer Academic Publishers, Dordrecht, 1997.
- *Europe 1992 and the developing countries*, (edited together with A. Koekkoek and A. Kuyvenhoven), Special Issue of the Journal of Common Market Studies, 1990.
- *Regional Impact of Community Policies in Europe*, (edited together with R. Cappellin), Avebury, Aldershot, 1988.
- *Oil Refineries and Petrochemical Industries in Western Europe: buoyant past, troublesome future*, (together with E. Wever), Gower Press, 1984.
- *Industrial Location and Regional Development in the European Community, the FLEUR-model*, Gower Press, 1983.
- *Industrial Location and Regional Development in the European Community*, (edited with L. H. Klassen), Gower Press, 1983.
- *Dynamics of Urban Development*, (edited with L. H. Klassen and J. H. P. Paelinck), Gower Press, 1981.
- *Regional Disparity and Economic Development in the European Community*, (with collaboration of B. van Holst and H. Smit), Saxon House, 1980.

W całokształcie bogatej aktywności Willema Molle zauważenia wymaga ponadto Jego działalność w stowarzyszeniach badawczych, naukowych, grupach badawczych itp. Najważniejsze przejawy tej działalności to:

- 1996-1999 – Wiceprezydent Rady Administracyjnej ESCA (Vice President of Administrative Board of ESCA – European Community Studies Association) w Brukseli.
- 1992-1999 – Prezydent ISEI – Interdisciplinaire Studiegroep Europese Integratie (Dutch Chapter of ESCA).
- 1991-2004 – Prezydent ERECO (European Economic Research and Advisory Consortium w Brukseli).

Willem Molle jest ponadto aktywny w dziedzinie działalności publikacyjnej zasiadając w radach programowych i komitetach wydawniczych różnych czasopism naukowych. Można tutaj wymienić:

- 1992-1997 – *Regional Studies*
- 1992- *Journal of Common Market Studies*
- 1996- *European Union Review*
- 1983- *ESB (Economisch Statistische Berichten)*

Godna uznania jest także działalność dydaktyczna Willema Molle poza macierzystym uniwersytetem. Wykładał On gościnnie na wielu uniwersytetach na całym świecie. Wymienić tutaj należy: Gdańsk i Warszawa w Polsce, Shanghai, Macao i Suzhou w Chinach, Lyon i Cergy-Pontoise we Francji, Louvain la Neuve w Belgii, Bonn w Niemczech, Padwa i Bolonia we Włoszech.

W końcowej części recenzji warto wreszcie wskazać na związki łączące Uniwersytet Gdański z Kandydatem do tytułu doktora honoris causa. Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Gdańskiego rozpoczął współpracę z Profesorem Willemem Molle w latach 70-tych ubiegłego wieku. Oznacza to, że trwa ona już około czterdziestu lat. Współpraca ta rozpoczęła się w okresie, gdy Profesor kierował NEI. Willem Molle nie tylko wielokrotnie odwiedzał Uniwersytet Gdański, ale także podejmował w kierowanym przez siebie Instytucie naukowców z Sopotu. Współpraca zyskała na intensywności po utworzeniu przed trzydziestu laty Ośrodka Badań Integracji Europejskiej na Uniwersytecie Gdańskim. Profesor aktywnie uczestniczy w większości ważnych konferencji organizowanych przez Ośrodek, swoją obecnością i autorytetem podnosząc ich rangę. Rozważając związki Willema Molle z Polską i z Uniwersytetem Gdańskim wypada także zaznaczyć, że drugie wydanie książki *The Economics of European Integration: Theory, Practice and Policy* zostało przetłumaczone na język polski i wydane przez Fundację Gospodarczą NSZZ „Solidarność” pod tytułem *Ekonomika Integracji Europejskiej: Teoria, Praktyka, Polityka*, Gdańsk 2001.

Podsumowując powyższe uwagi trzeba stwierdzić, iż Profesor Willem Molle należy do grona najwybitniejszych współczesnych ekonomistów zajmujących się problemami integracji gospodarczej, w tym w szczególności europejskiej. Świadczy o tym zarówno omówiony przeze mnie Jego bogaty dorobek badawczy, czego wyrazem są ważne i liczne publikacje, jak i wszechstronna oraz szeroka działalność doradcza, ekspercka, publicystyczna, opiniotwórcza i organizacyjna. Znaczenie tego dorobku trudno byłoby przecenić ze względu na to, iż istotnemu ładunkowi teoretycznemu zawartemu w twórczości Profesora towarzyszą rozbudowane wątki praktyczne. Te ostatnie mają znaczenie przede wszystkim dla oceny i tworzenia nowoczesnej polityki gospodarczej, a także w sensie ogólniejszym przydatne są do konstruowania perspektywicznej wizji integracji europejskiej. Fakt, że tak wybitny ekonomista część aktywności zawodowej poświęcił współpracy z Wydziałem Ekonomicznym Uniwersytetu Gdańskiego zasługuje na szczególne podkreślenie.

Wszystkie rozpatrzone wyżej okoliczności przemawiają jednoznacznie za poparciem wniosku Rady Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Gdańskiego o nadanie Profesorowi Willemowi Molle tytułu doktora honoris causa. Przyznanie tej zaszczytnej godności tak sławnemu ekonomście będzie ważnym akcentem budowy wizerunku Uniwersytetu otwartego na Europę i świat.